

A MUZEUM TÁRCÁJA.

HISTORIAI FORGÁCSOK.

XXIII. — *Egy tárgyalási jegyzőkönyv a XVII. század elejéről.* — Felde-
ritéseül hajdani törvénykezési eljárásunknak, a következő — szóbeli eljárás
modorában — az előbb fennállott tisztiszékek alkalmával felvett jegyzőköny-
vet mutatom fel a tisztelt olvasó közönségnek.

Anno 1612. 24. Septembris.

A. pal kouacz giermeki kepebe proponit szerencses georgj : hogy az
meghholt pal kouacz az eo feleségeuel Agotaua : szeorzeot edgj retet it ; az
Hedgjsfaluj feoldeon , holtok utan maradt az eo aruajra neuéletlenek leuen az
aruaij : az eo aruay kepebe uallotta tutorra az eo hugat Veoreos Borholt : Veo-
reos Borbolj nemjnemeo maga sukségeert , ugian itt Hedgjsfalun el zalogosi-
totta : az melliet Pal kouacz aruay megh ertuen Teoruenj szerent az falunak
igazsaga szerent megh kerestének ugian azon rett eoreokseget ket estendeonn
is eltek az teoruenjkezesek alat senkj nem tilalmazta mast penigh Horuat Mate
Uram az aruaknak kezebeol kj fogta az melliet nem czelekedhetet uolna : de
mind az által keuantatik hogij ha keresnij akaria ezt az ret eoreokseghet az
keuaniok ma hogy azt a leuelet eo kgcielme eleo adgia auadgj megh byzonycza
hogi az Pal kouacz giermekj uallottak azt az ret eoreokseghet fel az eo attia-
nak mert Attianktül marat eoreok udgj bjrjuk minth eoreokunket. Azt is ke-
uanniak Pal kouacz giermekj meghertenj : hogj Horuat Mate Vramnak az attia
kinek adot penzt rea erre az eoreokseghre. — Teoruent uaruan Pal kovacz
giermeki kepebe immar ennek eleotte meghfelelték ezeketh mj eleottunk , s a
nouom melet hogj ha ualamit akar felelnij szerenczes Georgj Vram felelion
mert ez nem nuom.

Az A. azt mondgia Pal kouacz giermeki kepebe hogj az elmúlt ideőkben
az minemeo keresetj uolt ennek az Horuat Matenak az ret eoreoksegh feleol az
eo kgcielme keresetebe bizonsaghokat Tamaztot : az meli bjzonsagoknak es az
eo ualasoknak tiztesegh adassek eo kgelmeknek, ha bjzonitott valakjvel mj íth
nem leuen heljt nem lehet ratioa ennek ezen biro eleot ennek az ritnek teor-
uenje is uolt , ualamy jusa volt Horuat Matenak hozza ellene keollegt uolna
mondanij mierth hogj ellene nem mondot ig az rett nem illetj eoteot ezen bjrak
teoruenj szerent attak mj kezunkbe udgj elliuk minth szabad eoreokunketh
teoruenjt uariuk.

Az I. azt mondgia Czerebe lakozo Poszauciz Jakap : Az eo kgcilmek
feleletj ellen ezt feleliek melibul tiztessegh adassek eo kgelmeknek semmj
beli ninczen kerestiknek mert okot mondunk benne , az okot meghmonduan
udeo teolt benne , meljnek uagion Harmincz ket eztendeje : ez melet tartiuk az
falu eleo teoruenyehoz magunkat hogj ha kj rett eoreokseget uagj egiebfelc
eoreokseghz attiafinak tartia magatl benne errül megh írot teorueniunk
uagion , hogj mellette lakuan , soha semmikepen az eleot ellene nem mondot-
tak sem nem tilalmaztak abban az ideobe. — tulajdon ezen Balinth kouacz az kj
edgijk atta eoreok arruba Horuat Georgjnek udgj minth Horuat Mate at'janak
tulajdon ugian az eo kgilmek feleletibol ki teczik az a Veoreos Borbala tulajdon

az minth az bjzonsagok behoztak, miczoda okkal ezek az szemeliek az kik akkor enghettek az bjzonsagoknak, mast, az Vij feleleiben mj okkal akaria az bjzonsaghokat eluetnij mondgon okot benne merth tiztesseghbelj iambor szemeliekkal bjzonijtotunk.

Pro A. az mondgia : hogy az alpeoreos keuansaganak semmi helie nincz — oka ez, — hogj tiztesseghet az nouom alat megh aduan azoknak az seomileknek nouomot ueuen benne, az minth ot feen megh feleltük, Item az aak protesaltanak hogj az orsagh eleo teorueniehez tamazkodik, hogj az kj udeot mulat akar minem eo neuel neuezetetett ioszagiban es eoreokseghen idgj az eoreoksegh mj kezunkben leuen az teoruenj teueo Vraknak fejenkent tiztessegh adassek az mastanj pcor a'att ualo rett eoreokseghet az eo kgielmek io lsten szerenth ualo teoruenyek atta mj kezunkbe minth aruaknak ezt az rett eoreokseghet : az I. feleletj szerent udeot mulattal benne, ahun magad azt felelted hogy teolt uolna harmincz ket eztendeo ebben, mjerth hogj nem tilalmaztad ez az rett eoreokseghet minden eztendeonkenth, az teoruenj nekunk atta az minth az eo kgielmek teoruenje es ueghezese talalta : az melj tizenket forintban uolt zalagon ez rett azt is le telek ennek az mostanj nouomnak ez az oka es az bjzonysaghnak elene mondasa hogj az nouommal akarunk elnij : keuaniumk teoruenj szerenth hogy kgttek nekunk itellie az rettet az eo mellatlan rajtunk kereseti keoltsegunket eo faratsagunkath luzon eoth forintert feol nem vettuk uolna, az ret füne tilalomban leuen eo kgelme elhozta.

I. dicit hogj mj tamazkadunk az Igaz teueo bjrakra, hogj az Vij feleltre megh felelünk, hogj az Vij feleltel elnij akar tartiuk ahöz magunkath : hogj mindenutt igazsagaban uolt s uagion, az teoruenjnek foliasa szerinth Vrasagara hattuk ezen Igaz teueo bjrak ugian azon bjzonsagoknak az eo igaz ualasok által mjuel hogy ezt ez teoruent eleo uette : feolpeoreosse tete magat, tartozik az mj keuansagunk szerenth bjzonytanij, merth innen mj bjzonijtotunk : azert hagiogt igazsagaban az teoruenj az ideonek allapattiat is tartozik megh bjzonytanij, s ennij okkal el nem mehet mellette, mihelt feolpeoreosse tete magat neuezet szerent ezek az szemeliek valahanian ehez az ret eoreokseghhez ith ualo tiztesseghbeli iambor szemeliekkal hogj tulajdon udgj uagion az minth magok felelik, hogy nem eoreokbe adot hanem zalagh harmad harmad magokkal megbyzonijczak :

Deliberatum est

Miuel hogj az A. prokatora azt mondotta, hogj napot hadgianak nekj kész bjzonijtanij : Azert az mj teorueniunk udgi talalta : hogj azok az pal kounacz giermeki ualahanian uannak ehez az rett eoreokseghhez harmad harmad magokkal bjzonyyczak megh, harmad esten nap ith az Hedgjfaluij bjro hazanal ith ualokkal hogy nem eoreok hanem zalagh : hogj ha megh bjzonythattiak Horuat Mate elszakad az rett eoreokseghetül :

Szerenczes Georgj az A. kepeben apellallia Vram eo Nagga szekjro Saruarra.

— Jegyzőkönyvünk egy ív papír három hasábjára van írva, költénck megfelelő írásmóddal.

Az eredeti közlő birtokában van.

Meglepőleg találkozunk ezen úgynevezhető tárgyalási jegyzőkönyvben nemzeti nyelvünkkel; holott tudjuk hogy különösen jogtudósainknak tulajdoníthatjuk egy részben nemzeti nyelvünknek az időbeni elhanyagolását.

Maga a stílus arra mutat, hogy az előforduló ügyvédek, Szerencsés György uram, és Poszavicz Jakab uram, többször feleselhettek nyelvünkön, s valóban oly tiszta és szabatos nyelvel találkozunk ezen szóbeli tárgyalásnál, hogy sóhaj fakad ki keblünkől, miért nem követelek akkorbeli jogtudósaink fennevezett ügyvédek példáját.

Répcemelléki.

XXIV. Magyarországi kormányzó Ampringen Gáspárnak 1675-iki június 19-én kelt s a Sopron városi tisztikarnak hivatalában mikénti eljárást rendelő parancslevele. — Prudentes ac Circumspecti Nobis dilecti. Quandoquidem a Sacratissima Cassarea Regiaque Majestate, Domino Domino nostro Clementissimo, benigne in Nos collati muneris nostri ratio id quoque inter alia a Nobis efflagitet, ut peculiarem Civitatum etiam Regiarum curam et sollicitudinem, tamquam Peculii Regis et Coronae Regni hujus, cum incremento Earundem, geramus assiduo: Cui quemadmodum pro debito et Nos respondere ac satis facere desideramus, ita quoque ipsis serie praesentium committendum et mandandum esse duximus, quatenus omni studio, opera et alacri conatu incumbant et adlaborent, ut in hac Regia Civitate Locisque ad eam pertinentibus praeprimis maxime Sacrorum cura habeatur et cultus Divinus perpetuo observetur, promoveatur et augeatur. Deinde profana quae concernunt, ut tum publica, tum privata quam optime administrentur, abundantia rerum, praesertim victualium, semper quantum possibile habeatur et procuretur, earumque ac aliarum rerum et mercium quarumvis vendibilium et emptibilium, aridorum scilicet et liquidorum, justum sit pretium, ponderum et mensurarum justitia et a qualitate accuratissima servatis adque mature praeventendas in his committi solitas quaslibet fraudes, contra vero agentes et compertos etiam condigne puniendos, adeoque diligentiores dictae justitiae ex aequalitatis servandae vigilantiam et inspectionem, venalium hujusmodi rerum Praefectis undique constitutis. Curant praeterea, ut ab omnibus et singulis Inhabitoribus honestas et vitae probitas, nec non alia in Civitate omnigena mundities colatur et observetur diligentissime. Ignotis Advenis, quid agant quove tendant, sedulo attendatur, iidem de molimine quocunque contra Suam Majestatem et Augustissimam ejusdem Domum Austriacam, vel Regnum seu Regni quietem et tranquillitatem publicam tendente suspecti confestim comprehendantur, idque tandem e vestigio nobis et Regiae huic Gubernationi, exacta cum Informatione, ad ulteriorem desuper ex hinc securitatem ac praestolandam dispositionem, insinuetur et transmittatur. Justitiam etiam ex praescripto Legis et Consuetudinis Patriae, sine respectu et acceptione personarum, dilationibus quibusque damnosis et protectionibus Litium praejudiciosis omnino rescissis, administrabunt; Pupillorum vero, Viduarum, Peregrinorum, Pauperum et Egentium ac aliarum miserabilium quarumvis personarum Causas rite promovebunt. Pupillis porro de idoneis ac fidelibus Tutoribus providebunt, et rationes ab iisdem debitae semper temporibus exigent, ac ne in ullo periclitentur Pupilli, aut damnificentur, diligentissime praecavebunt, denique et vel maxime quidem, ne delicta impunita ma-